T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

SAĞLIK HİZMETLERİ

DOĞUM SALONU VE TRAVAY ODASI

Ankara, 2016

- Bu modül, Mesleki ve Teknik Eğitim okul / kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR ii
GİRİŞ 1
ÖĞRENME FAALİYETİ–1 3
1. TRAVAY ODASI 3
1.1. Travay Odasında Bulunan Eşyalar ve Teknik Üniteler 4
1.2. Travay Odasının Kullanıma Hazır Hale Getirilmesi 6
1.3. Travay Odasında Gebenin Takibi 7
UYGULAMA FAALİYETİ 9
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 10
ÖĞRENME FAALİYETİ–2 11
2. DOĞUM SALONU 11
2.1. Doğum Salonunun Fiziki Özellikleri 11
2.2. Doğum Salonunda Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar 12
2.3. Doğum Salonu Ekipmanları 13
2.4. Doğum Salonunun Hazırlanması ve Kontrolü 19
UYGULAMA FAALİYETİ 20
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 21
MODÜL DEĞERLENDİRME 22
CEVAP ANAHTARLARI 23
KAYNAKÇA 24

AÇIKLAMALAR

ALAN	**Sağlık Hizmetleri**
DAL	**Ebe Yardımcılığı**
MODÜLÜN ADI	**Doğum Salonu ve Travay Odası**
MODÜLÜN SÜRESİ	40/8
MODÜLÜN AMACI	Öğrenciye, doğum salonunu ve travay odasının hazırlama ile ilgili bilgi ve becerileri kazandırmaktır.
MODÜLÜN ÖĞRENME KAZANIMLARI	Kalite yönetim standartları doğrultusunda travay odasındaki donanımların (ekipmanların) temizlik ve kontrolünü yaparak travay odasını kullanıma hazır hale getirebileceksiniz. Kalite yönetim standartları doğrultusunda doğum salonundaki donanımların (ekipmanların) temizlik ve kontrolünü yaparak doğum salonunu kullanıma hazır hale getirebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	**Ortam:** Sınıf ve teknik oda **Donanım:** Akıllı tahta, afişler, bilgisayar, kol bandı, klemp.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Sağlık hizmetlerinin odak noktası insandır. Çağımızda hasta bakım hizmetleri ile ilgili yeni bilgiler üretilmekte ve anlayışlar geliştirilmektedir. Bu çerçevede hasta, hasta yakınları ve sağlık çalışanlarının memnuniyeti ön plana çıkmaktadır. Memnuniyetin sağlanması ancak standardize edilmiş kaliteli bir hizmetle mümkün olmaktadır.

Daha güvenli bir hasta bakım ortamı oluşturmak, hasta ve çalışanlara yönelik riskleri en aza indirmek, kaliteli hizmet sunmak ve hasta güvenliğini sağlamak amacıyla Sağlık Bakanlığı tarafından 2003 yılında "Sağlıkta Dönüşüm Programı" kapsamında çalışmalar başlatılmıştır. Bu çalışmaların devamı niteliğinde; Sağlıkta Kalite Standartları ile bu standartların uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenleyen bir dizi çalışma yürütülmektedir. Bu çalışmaların ortak hedeflerinden biri olan "risklerin azaltılması" konusu özellikle yüksek risk arz eden "doğum salonları" açısından oldukça önemlidir.

Bu modül rehberliğinde; hizmet kalitesini önemseyen, şartların daha da iyileşmesi için çabalayan, verimliliğin artmasına katkıda bulunan bireyler olarak yetişecek, doğum salonu ve travay odaları ile bunların ekipmanlarını kalite yönetim standartları doğrultusunda hazır hale getirebileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–1

ÖĞRENME KAZANIMI

Kalite yönetim standartları doğrultusunda travay odasındaki donanımlarının (ekipmanlarının) temizlik ve kontrolünü yaparak travay odasını kullanıma hazır hale getirebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Travay odaları ve bu odalarda bulunan donanımlara ait görseller bulunuz. Bulduğunuz görsellerden bir pano oluşturarak sınıfta sergileyiniz.

1. TRAVAY ODASI

Gebenin doğum salonuna alınıncaya kadar sancı çektiği, izlem ve takibinin yapıldığı, sezaryen gerekiyorsa ameliyata hazırlandığı odaya **"travay odası/ sancı odası"** denir. Travayda gebe takibi, ebe ve doktor tarafından yapılır. Bu süreçte araç gereçlerin ve gebenin doğuma hazırlık çalışmaları ise ebe ve ebe yardımcıları tarafından yürütülür.

Resim 1.1: Travay odası

Travay odasında bulunması gereken özellikler şunlardır:

- Gebenin ihtiyaçlarına uygun olacak şekilde banyo ve WC düzenlenmelidir.
- Odalar aydınlık, havadar ve temiz olmalıdır.
- Isınma yeterli olmalıdır.
- Gebenin temel ihtiyaçlarını karşılayan teknik donanım bulunmalıdır.
- Oda gebenin rahat etmesini sağlayacak kullanışlı mobilyalarla donatılmalıdır.

- Odada kullanılan mobilyalar, kolay çekilebilir özellikte olmalıdır.
- Odalar temizlik esnasında, rahat hareket edilebilecek ve temizlik araçlarını kullanabilecek genişlikte olmalıdır.
- Döşemeler kolay temizlenen, sağlam ve kullanışlı olmalıdır.
- Mümkünse tek kişilik odalar olmalı, eğer birden çok gebe kalacaksa hasta mahremiyeti açısından yatak aralarının perde ile ayrılmış olmasına dikkat edilmelidir.
- Yatak başı bağlantılı hemşire çağrı sistemi bulunmalı ve çalışır durumda olmalıdır.

Resim 1.2: Perde ile bölünmüş travay odası

1.1. Travay Odasında Bulunan Eşyalar ve Teknik Üniteler

- **Hasta yatağı:** Karyola ve döşekten oluşur. Yatak; terletmeyen, antialerjik özellikte, ortopedik ve deforme olmamış olmalıdır. Karyola; hafif, temizlik sırasında kolaylık sağlaması açısından hareketli (tekerlekli) ve yerden yüksekliği ayarlanabilir olmalıdır. Manuel (elle) veya kumanda ile pozisyonu ayarlanabilmelidir.
- **Serum askılığı:** Karyolaya vidalı veya serbest, ayaklı, tekerlekli, yüksekliği ayarlanabilir olmalıdır.
- **Hasta Başı Oksijen Sistemleri:** Olası bir acil durumda hastaya oksijen verebilmek için yatak başlarında, duvara monte panolar bulunmalıdır. Oksijen manometresi, kanülleri çalışır durumda olmalı, kontrol ve temizliği düzenli yapılmalıdır.
- **Dolaplar:** Tıbbi malzemeleri koymak için kullanılır.
- **Sürgü:** Ayağa kalkmasında sakınca olan gebelerde kullanılır.
- **Üriner katater:** İdrarını yapamayan ya da sezaryen için hazırlanan gebelerde kullanılır.
- **Monitör** EKG, solunum, ısı, invazive ve non invazive kan basıncı, oksijen saturasyonu ölçümlerini yapabilen cihazdır. Yakın takip gerektiren hastalar için kullanılır.
- **Ventilatör:** Non-invaziv ve invaziv mekanik ventilasyon sağlayan cihazlardır.

- **İnfüzyon pompaları:** Damar yolu açıldığında, kontrollü mayi gidişini sağlamak amacıyla kullanılır.

Resim 1.3: İnfüzyon pompaları

- **Lavman seti:** Örtü, eldiven ve sabunu içerir.

Resim 1.4: Lavman seti

- **Posh açacağı/amniyotik membran perferatörü:** Eylemde henüz açılmamış amniyon kesesini açmak için kullanılır.

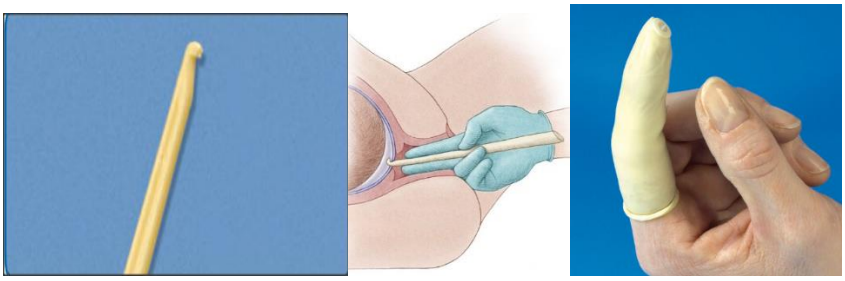

Resim 1.5: Posh açacağı çeşitleri

- **Fetal el dopleri:** Fetüsün kalp seslerini dinlemek için kullanılan ve pille çalışan cihazdır.

Resim 1.6: Fetal el dopleri

Fetal monitör (NST) cihazı: NST (Non Stres Test)**, f**etüsün kalp atışlarının seyrini ve bebek hareketleriyle olan ilişkisini temel alarak "fetal distres", yani bebeğin oksijensiz kalma olasılığının taramasında kullanılan bir testtir. Bu amaçla kullanılan alete kardiyotokografi cihazı adı verilir. Cihazın gebenin karnına kemerler yardımıyla yerleştirilen iki probu bulunur. Bu proplardan biri uterusun kasılmalarını, diğeri ise fetüsün kalp atımlarını algılar. Uterus kasılmaları ve fetal kalp atımları aynı anda cihaz tarafından grafik kâğıt üzerine yazdırılır.

Resim 1.7: NST uygulaması

1.2. Travay Odasının Kullanıma Hazır Hale Getirilmesi

Gebenin doğum eylemine hazırlandığı travay odasının etkin kullanımı için gerekli olan koşulların yerine getirilmesi gerekir. Ebe yardımcıları travay odasının hazırlığında ve sürecin devamlılığında ebelerin kendilerine vereceği her türlü görevi yapmakla yükümlüdürler. Travay odasında günlük olarak yapılacak hazırlıklar aşağıda belirtildiği şekildedir:

- Hasta yatakları temiz düzenli ve hasta yatışı için hazır bulunudurulmalıdır.
- Yataklar arasındaki perdeler temiz düzenli ve kullanılabilir durumda olmalıdır.
- Travay odası temizliğinde standart oda temizliği yapılmalıdır. Su ve deterjanla temizliğe ek olarak odada bulunan duvar hariç tüm yüzeyler günde en az bir kez ve ihtiyaç halinde dezenfekte edilmelidir.
- Travay odası için kullanılan tüm malzemeler buralara özel olmalı, başka odalar için kullanılmamalıdır.
- Hasta başı oksijen ve aspirasyon setlerinin bakımı ve temizliği yapılmalı kanüller değiştirilmelidir.
- Travay odasında bulunana monitör, ventilatör, infüzyon pompaları, vb. kritik aletlerin yüzeyleri günde en az bir kez ve ihtiyaç halinde dezenfekte edilmelidir.
- Atıklar "Tıbbi Atıkların Kontrolü" yönetmeliğine uygun olarak uzaklaştırılmalıdır.
- NST cihazının temizliği üretici firma önerileri doğrultusunda yapılmalıdır.
- NST cihazının propları her kullanım sonrası temizlenmelidir.
- NST kemerleri periyodik olarak yıkanarak temizlenmelidir.

1.3. Travay Odasında Gebenin Takibi

Doğumu başlayan gebe panik ve endişe içinde olabilir. Bu nedenle gebeye güvenli bir yaklaşım sergilenmeli ve sırasıyla aşağıda belirtilen işlemler yapılarak gebe takibi yapılmalıdır.

- Gebenin yatış dosyası hazırlanır ve bilgilendirilmiş/aydınlatılmış onam imzası alınır.
- Gebenin üzerindeki her türlü takı, saat vb. eşyaları çıkarması ve yakınlarına teslim etmesi söylenir.
- Sancı odasına alınmadan önce gebeye önlük giydirilir, bone takılır.

Resim 1.8: Gebeye giydirilen önlük

- Gebenin damar yolu açılır.
- Doğumda ıkınmalar sırasında perinenin gaita ile kirlenmesini önlemek ve doğumu kolaylaştırmak için lavman yapılır.

- Alınan gıdalar, her an olası bir ameliyat için risk doğurabileceğinden, doğum anına kadar anne adayına yiyecek ve içecek verilmez.
- Doğum eylemi uygun görülen aralıklarla yapılan vajinal muayene ile izlenir. Kasılmaların sıklık ve şiddeti yeterli görülmezse doktor istemiyle suni sancı (indüksiyon) başlanır.
- Doktor istemine göre, ebe tarafından gebeye solüsyon, mayi takılır gerekiyorsa ilaç tedavisi uygulanır.
- Tetkik için gerekiyorsa kan alınır ve laboratuvara gönderilir.
- Travay takibindeki gebenin muayene bulgularına göre hareket kısıtlılığı gerekiyorsa doktor veya ebe tarafından durum hastaya açıklanır. Gerekli ihtiyaçları yardımcı sağlık personeli yardımıyla yatakta giderilir (Tuvalet ihtiyacı için sürgü verilmesi vb.).
- Ebe tarafından travaydaki gebenin ANT'si (ateş, nabız, tansiyon) uygun aralıklarla alınır. Düzenli olarak dosyasına yazılır. Normal değerlerde değişiklik ve sapmalar varsa hemen doktora bildirilir.
- Ebe, gebenin yatak temizliği, el-yüz-vücut bakımından sorumludur.
- Gebe NST'ye bağlanarak uterus kasılmaları ve bebeğin kalp atışları takip edilir.
- Doktor tarafından gerekiyorsa USG (Ultrasonografi) yapılır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıda verilen işlem basamakları ve önerileri takip ederek travay odasındaki donanımların (ekipmanların) temizlik ve kontrolünü yapınız ve travay odasını hazırlayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Travay odası donanımlarının (ekipmanlarının) hazırlığını yapınız.	➢ Araç gereç ve malzemelerin eksiksiz olarak hazırlanmasına özen gösteriniz. ➢ Yer, yüzey temizliği yapınız. ➢ Dezenfeksiyonu gereken yerleri dezenfekte etmeyi unutmayınız. ➢ Travay odasının ve eşyaların temizliğini kontrol ediniz. ➢ Atıkları uygun şekilde ayrıştırarak ortamdan uzaklaştırınız.
➢ Travay odası donanımlarının (ekipmanlarının) kontrolünü yapınız.	➢ Teknik cihazların çalışırlığını kontrol etmeyi unutmayınız. ➢ NST cihazı, fetal el dopleri vb. çalışıp çalışmadığını kontrol ediniz. ➢ NST cihazında kâğıt olup olmadığını kontrol ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. ( ) Travay odasına getirilen gebenin üzerindeki her türlü takı, saat vb. eşyaları çıkarılır ve sağlık personeli tarafından teslim alınır.
2. ( ) Travaydaki gebeye olası bir cerrahi müdahale nedeniyle yiyecek ve içecek verilmemelidir.
3. ( ) Travay odalarının tek kişilik olması idealdir.
4. ( ) NST kemerleri her kullanım sonrası silinmelidir.
5. ( ) Fetal el doplerinin pilleri azaldıkça değiştirilmelidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–2

ÖĞRENME KAZANIMI

Kalite yönetim standartları doğrultusunda doğum salonundaki donanımların (ekipmanların) temizlik ve kontrolünü yaparak doğum salonunu kullanıma hazır hale getirebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Doğum salonunda kullanılan araç ve gereçler nelerdir araştırınız. Bu araç ve gereçlere ait görseller bularak sınıf panosunda sergileyiniz.

2. DOĞUM SALONU

Travay odasında gözlem altına alınan gebenin serviks'i (rahim ağzı) yeterince açıldığında doğum odasına alınır. Ancak bazen hastaneye gelinceye kadar serviks açılabilir. Böyle bir durumda gebeler travay odasına alınmadan doğrudan doğum salonuna alınabilir. Doğum solonu, doğumun gerçekleştiği yerdir.

Resim 2.1: Doğum salonu

2.1. Doğum Salonunun Fiziki Özellikleri

Sağlık Bakanlığının hazırlamış olduğu "Sağlıkta Kalite Standartları" doğrultusunda doğum salonunun fiziki özelliklerini şöyle sıralayabiliriz;

- Doğum odaları tek kişilik olacak şekilde düzenlenmelidir, bu mümkün değilse her masanın arası perde ile ayrılmalıdır.
- Doğum salonuna girişte personele ait giyinme odaları bulunmalıdır.
- Doğum salonuna girişte salon ile kapı arasında antre bulunmalıdır.
- Doğum masası bulunmalıdır.

- Doğum salonlarında masalar hasta mahremiyetini koruyacak şekilde düzenlenmelidir. Doğum masalarının yönü kapıdan girişte görünmeyecek şekilde yerleştirilmeli veya paravan vb. ile kapatılmalıdır.
- Doğum salonunda merkezi havalandırma sistemi bulunmalıdır ve yeterli aydınlatma sağlanmalıdır.
- Doğum salonunda aspirasyon cihazı ve merkezi oksijen sistemi bulunmalıdır.
- Doğum salonunda anestezi uygulanabilecek şekilde düzenek bulunmalıdır.
- Bekleme salonu temiz, hasta yakınlarının oturabileceği şekilde düzenlenmelidir.
- Bekleme salonlarında hasta hakkında bilgilendirme için elektronik ekranlar kurulmalıdır.

Resim 2.2: İki kişilik doğum salonu

2.2. Doğum Salonunda Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

Güvenli bir doğum eyleminin gerçekleşmesi anne ve bebek sağlığı açısından son derece önemlidir. Doğumun sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi için aşağıdaki hususlara eksiksiz riayet etmek gerekir.

- Ebe yardımcısı gebenin doğum gömleğini ve bonesini giydirmelidir.
- Doğum salonunda bulunan sağlık görevlileri tarafından gebenin uygun şekilde doğum masasına geçişi sağlanmalıdır.
- Doğum salonunda anne ve bebeği korumaya yönelik hijyenik kurallara dikkat edilmelidir.
- Doğum salonunda anne/bebek bakımı ve izlemine yönelik uygulama yapılmalıdır.
- Doğumu yaptıracak sağlık personeli doğum eylemi sırasında Sağlık Bakanlığının "Doğum Eylemi Yönetim Rehberi"ne uygun hareket etmelidir.
- Doktor, ebe ve varsa ebe yardımcısı doğum gömleğini, bonesini ve steril cerrahi eldivenini giyerek koruyucu önlemlerini almalıdır.
- Hastanın üzerine steril yeşil örtü örtülmeli antiseptikle perine temizliği yapılmalıdır.
- Kişisel temizlik uygulamaları gebenin onurunu zedelemeden uygun şekilde yapılmalıdır.

- Doğum için gerekli araç-gereç ve malzemelerin hazırlığı yapılmalıdır.
- Ebe veya ebe yardımcısı bebeğin kıyafetlerini ve bezini alarak radyant ısıtıcının altına serip ısınmasını sağlamalıdır.
- Hasta mahremiyetini korumaya yönelik düzenlemeler bulunmalıdır. Doğum esnasında doğum salonlarının kapıları kapalı tutulmalı ve zorunlu personel dışında hiç kimse doğum salonunda bulundurulmamalıdır.
- Bebeğin cinsiyetine göre; bebeğe ve anneye erkek bebek için mavi, kız bebek için pembe renkte, doğum tarihinde belirtecek şekilde aynı seri numarasına sahip bileklikler takılmalıdır.
- Bebek ayak izi ve annenin başparmak izi alınmalıdır.
- Doğumla ilgili tüm kayıtlar ve raporlar eksiksiz doldurulmalı, tahlil sonuçları muayene bulgularına ait belgeler dosyasında muhafaza edilmelidir.
- Gebe doğum salonundan servise alınmadan önce giydirilmelidir.

2.3. Doğum Salonu Ekipmanları

Doğum salonlarının düzenlenmesi, donatılması, fiziki özelliklerinin düzenlenmesi, çalışma kurallarının belirlenmesi ve koruyucu tüm hijyenik önlemlerin alınması gibi tüm konularda **kalite standartlarına uygunluk esastır.**

Her doğum salonunda asgari ekipman bulunmalıdır. Bunlar her türlü tıbbi cihaz, araç ve gereçlerdir. Tüm malzemelerin tam ve çalışır durumda olup olmadığı günlük olarak kontrol edilmelidir.

- **Tam teçhizatlı acil müdahale arabası/acil müdahale seti:** Yeni doğan bebeklerde resüsitasyon (canlandırma) gereksinimi pek çok doğumda karşılaşılabilecek bir durumdur. Aynı şekilde anneye de acil müdahale gerekebilir. Bu nedenle her doğumda acil müdahale arabası/seti hazır bulundurulmalıdır. Acil müdahale setinde yeterli miktarda;
  - Laringoskop seti ve yedek pilleri (çocuk ve erişkin için)
  - Balon-valf-maske
  - Değişik boylarda maske
  - Oksijen hortumu ve maskeleri
  - Entübasyon tüpü (çocuk ve erişkin boyları)
  - Yardımcı hava yolu araçları (laringeal maske, airway ya da kombi tüp)
  - Enjektörler
  - Defibrilatör ve
  - Kişisel koruyucu ekipmanlar bulunmalıdır.

Resim 2.3: Acil müdahale arabası ve acil müdahale seti

- **Doğum masası:** Doğum salonunda bulunan ve doğumun gerçekleştirildiği masadır. Masa kolay temizlenebilir ve su geçirmez malzemeden üretilmiş olmalıdır. Ayak pedalı ile yükseklik ayarı yapılabilmelidir. Ayrıca serum askısı aparatı bulunmalıdır.

Resim 2.4: Doğum masası

- **Seyyar lamba:** Yeterli aydınlatmayı sağlamak amacıyla kullanılır. 4 ayaklı 360 derece dönebilen esnek, bükülerek istenilen ayar verilebilir özellikte olmalıdır. Lambanın dış yüzü her gün dezenfektam madde ile silinmeli, açma / kapama düğmesi ve ampulü günlük olarak kontrol edilmelidir.

- **Forseps:** Güç doğumlarda bebeğin başını kavrayıp dışarı çekmekte kullanılan ve kaşığa benzer araçtır. Forsepsin iki kaşığı birbirinden ayrılarak yerleştirilir. Forsepsin farklı çeşitleri bulunur.

Resim 2.5: Forseps çeşitleri ve kullanımı

- **Vakum ekstraktör:** Güç doğumlarda bebeğin kafasına yerleştirilen bir çan ve buna bağlı bir vakum cihazı ile bebeğin çekilerek doğumun gerçekleştirilmesini sağlayan cihazdır. Otomatik veya el tipi olmak üzere farklı çeşitleri bulunmaktadır.

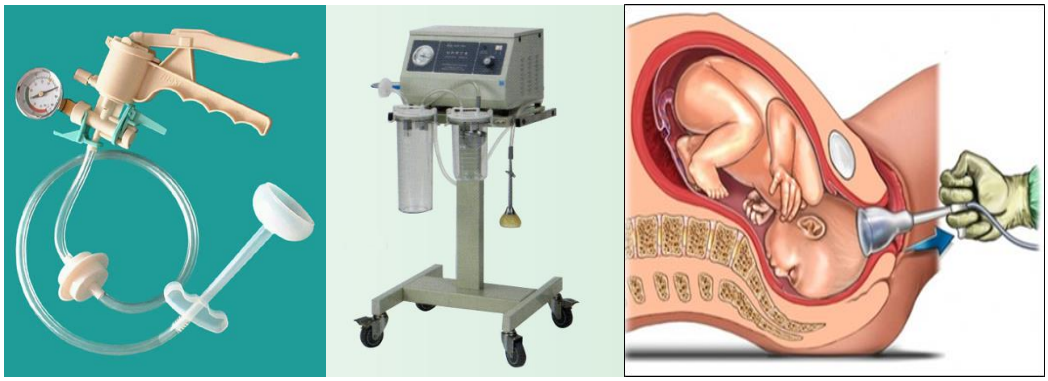

Resim 2.6: Vakum ekstraktör

- **Servikal olgunlaşma sağlayan kateterler:** Doğumda serviksin açılmasını sağlamak amacıyla kullanılır.

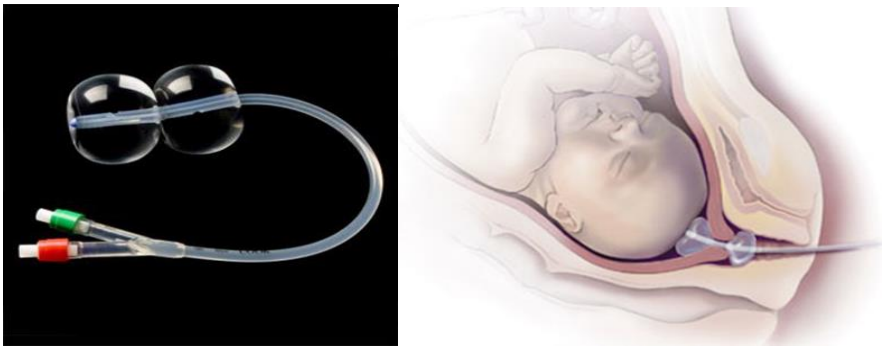

Resim 2.7: Servikal kateter

- **Dirsek üzerine kadar çıkan kalın steril eldivenler:** Plasenta retansiyonu veya doğum sonu kanamalarda uterin kavite kontrolü için kullanılır.

- **Kanama durdurucu balonlar:** Uterusa yerleştirilen ve basınç oluşturarak kanamanın durdurulmasını sağlayan balonlardır. Çeşitli şekilleri vardır.

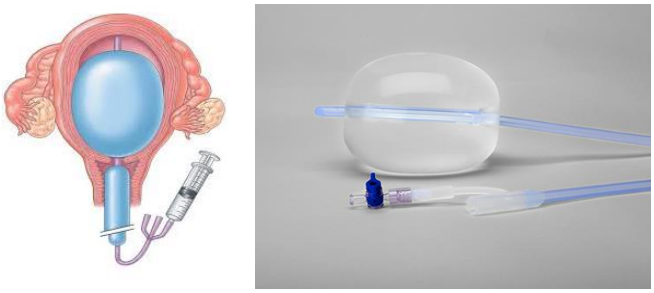

Resim 2.8: Kanama durdurucu balon

- **Bebek ısıtıcısı (radiant ısıtıcı):** Yenidoğanda ısı kaybı en önemli sorunlardan biridir. Doğumdan sonra en önemli ısı kaybı buharlaşma yoluyla olmaktadır. Bebek doğduğunda ıslaktır ve amniyotik sıvı hemen buharlaşır, buna bağlı olarak bebek üşür. Bu nedenle doğum salonlarında bebeği sıcak tutmak için radyant ısıtıcı bulundurulmalıdır. Bu ısıtıcılarda bebeği ısıtmanın yanı sıra, LED fototerapi, aspiratör ve resüsitasyon ünitesi özellikleri bulunmalıdır. Isıtıcı, doğum salonunu hazırlayan sağlık personeli tarafından kullanıma hazır hale getirilir. Bebeğin giysileri bu ısıtıcı altına konularak ısınması sağlanır. Doğumdan hemen sonra bebek bu ısıtıcıya alınarak yenidoğanın ilk bakımı burada yapılır.
-

Resim 2.9: Bebek ısıtıcısı (radyant ısıtıcı)

- **Bebek Aspiratörü:** Yenidoğanın bakımında ilk yapılan uygulama solunum yolunun temizlenmesidir. Doğum esnasında akciğerlerdeki sıvı, basınç nedeniyle orofarenkse oradan da ağız ve burun yolu ile dışarı doğru itilir. Bebeğin başı doğar doğmaz, önce ağzı sonra burnu aspire edilir.

- **Puar;** ampul biçiminde, ucu gittikçe daralan yumuşak plastikten yapılmış, el ile sıkmak suretiyle aspirasyonu sağlayan bir araçtır.

Resim 2. 10: Puar ve aspirasyon cihazı

- **Nabız (pulse) oksimetre cihazı ve probu**: Pille veya batarya ile çalışan modeller olduğu gibi parmak tipi veya konsol tipi pulse oksimetre cihazları vardır. Pulse oksimetre probları yenidoğan, çocuk ve yetişkin için olmak üzere farklı boyları bulunmaktadır. Genellikle bebeklerde disposable problar kullanılır. Bunlar yapışkanlı olduğu için bebek hareketli olsa dahi ölçüm yapmaya devam eder.

Resim 2. 11: Nabız (pulse) oksimetre cihazı ve probu

- **Transport kuvözü:** Kuvözler, prematüre ya da sağlık problemi olan bebeklerin izlenmesi ve bakımına olanak verecek şekilde dizayn edilmiş şeffaf, ısıtıcılı, elektronik donanıma sahip kapalı özel yaşam destek cihazlardır. Bebeğin bir yerden bir yere taşınmasını sağlayan kuvözler ise transport kuvözleridir. Transport kuvözün üzerinde iki oksijen tüpü bulunur.

Resim 2.12: Transport kuvözü

- **Kanama takip torbası**: Doğum veya doğum sonrasında kanamanın değerlendirilmesi amacıyla kullanılan torbalardır.

Resim 2.13: Kanama takip torbası

- **Doğum salonu sarf malzemeleri**: Spanç, pet, disposable enjektör, flaster, intraket, kan ve serum setleri, idrar sondası, idrar torbası, göbek klempi, kimlik tanımlayıcı kol bantları, eldiven, dikiş seti, disposable önlük, maske, bone, böbrek küvet, disposable spekülüm, dezenfektan ve antiseptik solüsyonlardır.

- **Cerrahi araç ve gereçler:** Kordonu kesmek, epizyotomi açmak ve dikiş atmak için kullanılan aletlerdir. Cerrahi araç ve gereçler steril olmalıdır. Kullanılan araçlar temizlerin yanına konulmamalıdır. Aksi halde temizlerin de sterilliği bozulacaktır. Sterilliğinin bozulduğundan şüphe edilen araç gereçler kirli olarak değerlendirilmeli ve ayrılmalıdır. Doğum salonunda doğum eyleminde ve olası bir müdahalede kullanılan cerrrahi araç gereçler;
  - Makas
  - Pens
  - Penset
  - Epizyo makası
  - Bumm küret
  - Portegü vering forseps

- Bujiler
- Spekulüm
- Tenekulüm
- Histerometri olarak sayılabilir.

Resim 2.14: Epizyotomi makası, bum küret ve jinekolojik müdahale seti

2.4. Doğum Salonunun Hazırlanması ve Kontrolü

Doğum salonunun hazırlanması ebe ve ebe yardımcısının sorumluluğundadır. Ebe yardımcısı salonun hazırlanması ve kontroller esnasında ebelerin verdiği görevleri tam ve eksiksiz olarak yerine getirir.

- Doğum salonunun temizliğinde dezenfektan içerikli ürünler ile genel temizlik maddeleri kullanılmalıdır.
- Doğum masası ve çevresinin temizliği, her doğum sonrası yüksek düzey dezenfektan içerikli ürünlerle yapılmalıdır.
- Haftada bir kez dezenfektanlarla genel temizlik yapılmalıdır.
- Doğum salonunda bulunana monitör, ventilatör vb. kritik aletlerin yüzeyleri günde en az bir kez ve ihtiyaç halinde dezenfekte edilmelidir.
- Cihazların çalışıp çalışmadığı kontrol edilmelidir. Arıza durumunda ilgili yerlere haber verilmelidir.
- Radyan ısıtıcı çalıştırılır, altına yeşil örtü açılır. Aspiratör ve vakum cihazı kontrol edilir. Çalışma talimatına uygun olarak çalıştırılır. Kullanıma hazır hale getirilir
- Doğum için gerekli araç ve gereçler eksiksiz olarak hazırlanmalıdır.
- Atıklar, “Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği’ne” uygun olarak uzaklaştırılmalıdır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlem basamaklarını ve önerileri takip ederek doğum salonundaki donanımları (ekipmanları) hazırlayıp kontrolünü yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Doğum salonunda bulunan donanımların (ekipmanların) hazırlığını yapınız.	➢ Kişisel koruyucu önlemleri alınız. ➢ Araç gereç ve malzemelerin eksiksiz olarak hazırlanmasına özen gösteriniz. ➢ Salonun ve cihazların temizlik ve dezenfeksiyonunu ihmal etmeyiniz. ➢ Radyant ısıtıcıyı önceden hazırlamayı unutmayınız. ➢ Cerrahi aletlerin tam olduğundan emin olunuz. ➢ Sterilliğinden şüphelendiğiniz aletleri steril olanlarla değiştirmeyi unutmayınız.
➢ Doğum salonunda bulunan donanımların (ekipmanların) kontrolünü yapınız.	➢ Kişisel koruyucu önlemleri alınız. ➢ Vakum ekstraktör cihazının çalışıp çalışmadığını dikkatli bir şekilde kontrol ediniz. ➢ Malzemelerin kontrolünü eksiksiz yapınız. ➢ Atıkları Tıbbi atık yönetmeliğine uygun şekilde ayrıştırmayı unutmayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Prematüre ya da sorunlu olarak doğan bebeklerin izlenmesi ve bakımına olanak verecek şekilde dizayn edilmiş şeffaf, ısıtıcılı, elektronik donanıma sahip, bebeğin bir yerden bir yere taşınmasında hareketini kolayca sağlayan kapalı özel yaşam destek cihazı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Radyant ısıtıcı
B) Transport kuvözü
C) Bebek karyolası
D) Sedye
E) Acil müdahale arabası

2. Aşağıdakilerden hangisi doğum salonunda bulunması gereken cerrahi araç ve gereçlerden **<u>değildir</u>**?
A) Makas
B) Portegü
C) Klemp
D) Pulse oksimetri
E) Bumm küret

3. Aşağıdakilerden hangisi doğum salonunda "hasta mahremiyetini koruma" ya yönelik bir uygulamadır?
A) Doğum salonlarına hasta yakınlarının alınması
B) Doğum salonlarının aynı anda birden fazla doğum yapılabilecek özellikte düzenlenmesi
C) Doğum salonuna girişte salon ile kapı arasında antre bulunması
D) Doğum salonu kapılarının açık tutulması
E) Doğum masasının yönünün kapılara dönük olması

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

4. ( ) Tıbbi atıklar, ilgili sağlık personeli tarafından diğer atıklar ile karıştırılmadan ayrı olarak biriktirilir.
5. ( ) Doğum salonundaki cerrahi araç ve gereçler; epizyotomi açılmada, dikiş atmada ve bebek kordonu kesmede kullanılır.
6. ( ) Kaşık şeklinde olup doğumu kolaylaştırmak için uygulanan alete vakum ekstraktör denir.
7. ( ) Radyant ısıtıcı doğumdan önce çalıştırılmalıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise "Modül Değerlendirme" ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

KONTROL LİSTESİ

Bu modül kapsamında aşağıda listelenen; travay odası ve doğum salonundaki donanımların (ekipmanların) temizlik ve kontrolünü yaparak kullanıma hazır hale getirilmesi ile ilgili davranışlardan kazandığınız becerileri Evet, kazanamadığınız becerileri Hayır kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Travay odasındaki donanımları (ekipmanları) kullanıma hazırladınız mı?		
2. Travay odasındaki donanımların (ekipmanların) kontrolünü yaptınız mı?		
3. Doğum salonundaki donanımları (ekipmanları) kullanıma hazırladınız mı?		
4. Doğum salonundaki donanımların (ekipmanların) kontrolünü yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "**Hayır**" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "**Evet**" ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	**Yanlış**
2	**Doğru**
3	**Doğru**
4	**Yanlış**
5	**Doğru**

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	**B**
2	**D**
3	**C**
4	**Doğru**
5	**Doğru**
6	**Yanlış**
7	**Doğru**

KAYNAKÇA

- T.C. Sağlık Bakanlığı. **Sağlıkta Kalite Standartları. Hastane.**1. Revizyon - 2. Baskı: Ankara, 2016.
- T.C. SAĞLIK Bakanlığı Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, **Kadın Hastalıkları, Doğumhane ve Kadın Doğum Polikliniği Bölüm Uyum Eğitimi Rehberi**, 2010.
- YÜCEL, Kutlu Muzaffer. **Doğum ve Kadın Sağlığı**. Palme Yayıncılık, Ankara, 2015.
- **http://www.acibademhemsirelik.com/e-dergi/57/docs/makale2-57.pdfV (Erişim Tarihi: 24.05. 2016/14.30)**
- **http://www.ankemdernegi.org.tr/ANKEMJOURNALPDF/ANKEM_25_Ek2_176_183.pdf (Erişim Tarihi: 25.05. 2016/10.00)**
- **http://www.acilveilkyardim.com/acilbakim/yenidogandaacilbakim.htm, (Erişim Tarihi: 24.05. 2016/13.30)**
- **http://www.tjod.org/wp-content/uploads/2013/05/dogum_sonu_basim.pdf (Erişim Tarihi:24.05.2016/9.30)**
- **http://www.dicle.edu.tr/ (Erişim Tarihi:24.05.2016/15.10).**
- **http://www.ankara2khb.gov.tr/userfiles/files/dogumhane_hsm.pdf (Erişim Tarihi: 24.05. 2016/11.45)**
- **http://www.seah.gov.tr/egitimbirimi/birimort_dogumevi/dogumhane.pdf (Erişim Tarihi: 24.05. 2016 / 15.15)**
- **http://www.meramtip.com.tr/kalite/dosyalar/prosedurler/tibbi/DOGUMHANE%20%20ISLEYIS%20PROSEDURU.pdf (Erişim Tarihi:24.05. 2016 9.00)**
- **http://www.das.org.tr/kitaplar/kitap2005/41-05.pdf (Erişim Tarihi:26.05. 2016/13.00)**
- **http://www.orhanelidh.gov.tr/kalite/kalite/dogum-hiz/pr/1.pdf (Erişim Tarihi:26.05. 2016 /17.00)**
- **http://docplayer.biz.tr/796619-Saglikta-kalite-standartlari-hastan.e.html. (Erişim Tarihi:26.05. 2016 / 11.30)**